

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ประเทศไทยมีการจัดการศึกษาหลายระดับเพื่อตอบสนองต่อความต้องการเข้าศึกษาของแต่ละพื้นที่ และแต่ละชุมชนซึ่งถือว่าการศึกษเป็นสิ่งสำคัญเป็นอย่างยิ่ง การจัดการศึกษาในระดับชุมชนก็เป็นสิ่งสำคัญด้วยเช่นกัน ซึ่งการศึกษาในระดับของชุมชนนี้เป็นรากฐานในการเตรียมความพร้อมของผู้เรียน เพื่อที่จะสามารถพัฒนาไปสู่การศึกษาในระดับที่สูงขึ้นไปได้อย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ แต่ในการจัดการศึกษาในระดับชุมชนนี้ไม่ได้เป็นหน้าที่ของบุคคลใดบุคคลหนึ่งเท่านั้น ทุกคนในชุมชนนั้น ๆ รวมทั้งชุมชนที่อยู่ใกล้เคียงต้องเข้ามามีส่วนร่วม ซึ่งผู้ที่มีหน้าที่โดยตรงในระดับประเทศก็คือรัฐบาล โดยมีหน้าที่ในการกำหนดนโยบายและมาตรฐานของการศึกษาในทุกระดับ รวมทั้งให้การสนับสนุนทางด้านบุคลากร งบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอน สถานที่สภาพแวดล้อม สาธารณูปโภค สาธารณูปการ เพื่อสนับสนุนให้การจัดการศึกษาในทุกระดับ รวมทั้งการศึกษาในระดับชุมชน ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาเพื่อให้การศึกษาแก่ชุมชนอันเป็นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณค่า เพื่อความเจริญรุ่งเรืองของชุมชน เนื่องจากเป้าหมายของการจัดการศึกษา ย่อมสนองตอบความต้องการของชุมชน

กระบวนการที่จะพัฒนาศักยภาพของคนให้เป็นผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ให้เกิดประโยชน์ทั้งต่อตนเองและผู้อื่นสิ่งนั้นก็คือการศึกษา ไม่ว่าจะเป็นการศึกษาโดยตรง หรือการศึกษาโดยอ้อม ทั้งนี้ การศึกษาโดยตรง ก็คือการได้เรียนรู้ทางวิชาการจากสถานศึกษา หรือผู้มีความรู้ความสามารถในการถ่ายทอดวิชาการในศาสตร์นั้น ๆ สำหรับการศึกษาโดยทางอ้อมก็คือ การได้เรียนรู้จากประสบการณ์ ความชำนาญ หรือเกิดจากการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างประสบความสำเร็จ โดยเฉพาะศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นสถานที่จัดตั้งขึ้นเพื่อให้บริการพ่อแม่ ผู้ปกครอง ชุมชนที่อยู่ในวัยทำงานนำบุตรหลานเข้ารับการอบรมเลี้ยงดูให้เด็กรู้จักกฎเกณฑ์ ค่านิยม ตลอดจนเตรียมตัวเด็กออกสู่สังคมภายนอก ซึ่งการที่จะพัฒนาคนให้มีคุณภาพจำเป็นต้องเริ่มตั้งแต่วัยเริ่มต้นของชีวิต โดยเฉพาะช่วงแรกเกิด ถึง 5 ปี ให้มีพัฒนาการในทุกด้านสมวัย มีวุฒิภาวะที่เหมาะสมกับวัย

ทั้งการเจริญเติบโตของร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม สติปัญญาและสมอง ซึ่งผลของการเลี้ยงใน
 ระยะเริ่มต้นของชีวิตนี้ จะมีอิทธิพลต่อการวางรากฐานของชีวิต เพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้ที่เอื้อ
 ต่อการส่งเสริมพัฒนาการด้านต่าง ๆ ซึ่งไปสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ
 พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ซึ่งเป็นกฎหมายที่มุ่งเน้น การจัดการศึกษาเพื่อ
 พัฒนาคนไทย ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา โดยยึดหลักการจัดการศึกษา
 เพื่อการศึกษาตลอดชีวิต เป็นไปอย่างต่อเนื่อง เน้นที่ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ทุกคนสามารถ
 เรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ รวมทั้งส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาตามธรรมชาติและเป็นไปอย่าง
 เต็มความสามารถของตนเอง

มาตรา 41 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ดังกล่าว ได้บัญญัติให้องค์กร
 ปกครองส่วนท้องถิ่น มีสิทธิจัดการศึกษาในระดับใดระดับหนึ่งหรือทุกระดับ ตามความพร้อม
 ความเหมาะสม และความต้องการภายในท้องถิ่น ดังนั้น การจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของ
 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องคำนึงถึงขอบข่ายของงาน สายการบังคับบัญชา และระเบียบ
 กฎหมายที่เกี่ยวข้อง รวมถึงคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษา
 แห่งชาติ เพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้บริการพัฒนาผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ และก่อนจะ
 จัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรมีการประชุมชี้แจงให้ชุมชนทราบถึงวัตถุประสงค์การจัดตั้ง มีการ
 ชี้นำให้เห็นประโยชน์และความจำเป็นของการพัฒนาเตรียมความพร้อมของเด็ก การให้ชุมชนมี
 ส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จะช่วยสร้างความเข้าใจและความผูกพันที่ดี อัน
 จะนำไปสู่ความร่วมมือในการพัฒนาความพร้อมของเด็ก และการพัฒนากิจกรรมต่าง ๆ ของ
 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

นอกจากนี้ มาตรา 18 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ระบุว่า การ
 จัดการศึกษาปฐมวัยให้จัดในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็ก
 เล็กก่อนเกณฑ์ของสถาบันศาสนา ศูนย์บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของเด็กพิการ และเด็กที่มี
 ความต้องการพิเศษ หรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่เรียกชื่ออย่างอื่น การจัดการศึกษาระดับ
 ปฐมวัย หมายถึง การจัดการศึกษาในลักษณะการอบรมเลี้ยงดู และเป็นเตรียมความพร้อม
 สำหรับเด็กที่มีอายุตั้งแต่ 1-5 ปี ก่อนที่จะเข้าเรียนในระดับประถมศึกษา ซึ่งการที่มีหน่วยงานจัด
 การศึกษาในระดับปฐมวัยมากมาย เช่น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ศูนย์
 พัฒนาเด็กเล็ก โรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือสถานศึกษาเอกชนที่มีการ
 จัดการเรียนการสอนชั้นอนุบาล เป็นต้น

ในการนี้ ได้กำหนดบทบาท สิทธิ และอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไว้ใน มาตรา 8 และมาตรา 19 ในการเข้ามามีส่วนร่วมจัดการศึกษาในท้องถิ่น ไว้อย่างชัดเจน ประกอบกับการที่รัฐได้มีการกระจายอำนาจการจัดการศึกษา ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บริหารงานด้านการศึกษาด้วยตนเอง ซึ่งการที่รัฐมอบภารกิจในด้านการจัดการศึกษา ให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามแนวทางการถ่ายโอนภารกิจ และเป็นการกระจายอำนาจ ด้านการศึกษาในชนบทที่ห่างไกล เพื่อประโยชน์ของชุมชนในท้องถิ่นของตนเอง จะเห็นได้ว่าอำนาจหน้าที่ในการจัดการศึกษาถือเป็นบทบาทใหม่ที่เกิดขึ้นสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย หรือระดับก่อนประถมศึกษา เป็นการให้บริการทางการศึกษาขั้นต้น ที่รัฐมุ่งหมายในการเตรียมความพร้อมก่อนเข้าเรียนในชั้นระดับประถมศึกษา และเป็นการวางรากฐานของการดำเนินชีวิตในสังคม ซึ่งการพัฒนาเด็กปฐมวัยมีความสำคัญมาก เพราะเป็นการวางรากฐานของการพัฒนาในทุก ๆ ด้านของบุคคล ในวัยแรกของชีวิต ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาทางร่างกาย การพัฒนาทางสติปัญญา การพัฒนาทางสังคมอันเกี่ยวพันกับการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม ประสบการณ์ ความคิด และการตัดสินใจ

ถึงแม้ว่ารัฐจะมีนโยบายส่งเสริมให้ท้องถิ่น และชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และมีการกำหนดไว้ในแผนต่าง ๆ ทั้งในอดีตและปัจจุบัน แต่ในทางปฏิบัติที่ผ่านมา กลับพบว่า นโยบายดังกล่าวยังไม่สามารถดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายได้ การบริหารจัดการศึกษาที่ผ่านมา รัฐยังคงเป็นผู้ผูกขาดการบริหารจัดการศึกษา ยังเป็นศูนย์รวมอำนาจทั้งกฎระเบียบ และขั้นตอนต่าง ๆ ของราชการยังมีได้เปลี่ยนให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงสถาบันการศึกษาขาดอำนาจในการตัดสินใจ ชุมชนและท้องถิ่นไม่ได้มีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการจัดการศึกษาให้ท้องถิ่นของตน ชุมชนไม่ตระหนักในสิทธิของตนในการรับการศึกษา ทำให้การศึกษาขาดประสิทธิภาพ และมาตรฐานการศึกษา (อุทัย บุญประเสริฐ. 2542 : 15)

ปัจจุบันสภาพการบริหารจัดการศึกษาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลเวียงน้ำ อำเภอมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม ได้ดำเนินงานตามมาตรฐานของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง แต่ยังมีข้อบกพร่องและมีอุปสรรคอยู่หลายประการทั้งด้านการบริหาร การชักนำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ปัญหาด้านอาคารสถานที่ การพัฒนาทรัพยากร และสิ่งแวดล้อมในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กฯ การจัดประสบการณ์ตามหลักสูตร การศึกษาปฐมวัย ตลอดจนการสร้างเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย จึงทำให้การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลเวียงน้ำ ไม่บรรลุผลสัมฤทธิ์ที่กำหนด

ผู้วิจัยซึ่งรับผิดชอบในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับเด็กระดับปฐมวัย และร่วมรับผิดชอบงานวิชาการ ได้มองเห็นว่า การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลเวียงน้ำนั้นมีความสำคัญมากเพราะถือว่าการเริ่มต้นประสบการณ์การเรียนรู้ในชีวิตของเด็กปฐมวัย ซึ่งทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา การพัฒนา การเตรียมความพร้อมให้กับเด็กปฐมวัยไม่ว่าจะเป็น พ่อแม่ ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน คณะผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหน่วยงาน หรือผู้ที่เกี่ยวข้องหากเด็กปฐมวัยได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพแล้วก็จะทำให้เด็กมีสุขภาพกาย สุขภาพจิต วุฒิภาวะ และพัฒนาการที่สมวัย เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตในสังคม ได้อย่างเหมาะสม และเป็นพื้นฐานสู่การศึกษาขั้นพื้นฐานต่อไป

คำถามการวิจัย

1. สภาพการณ์มีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลตำบลเวียงน้ำ อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม มีสภาพอย่างไร
2. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลตำบลเวียงน้ำ อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม อยู่ในระดับใด
3. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลตำบลเวียงน้ำ อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม มีข้อเสนอแนะใดบ้าง

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการณ์มีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลตำบลเวียงน้ำ อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม
2. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลตำบลเวียงน้ำ อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลตำบลเวียงน้ำ อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้วิจัย ได้ประยุกต์แนวคิดของ Cohen, Uphoff and Yadav (ทวิทอง หงษ์วิวัฒน์. 2527 : 101 ; วรวรรณ ตัณฑเสณ. 2546 : 4 และเมตต์ เมตต์การุณจิต. 2541 : 24) เป็นประเด็นของการวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 6 ด้านดังต่อไปนี้

- 1.1 ด้านการบริหารจัดการ
- 1.2 ด้านบุคลากร
- 1.3 ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย
- 1.4 ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร
- 1.5 ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน
- 1.6 ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ ดำเนินการ 2 ระยะ คือ

- 2.1 ระยะที่ 1 เพื่อศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลเวียงน้ำ อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม
  - 2.1.1 การวิจัยระยะที่ 1 ใช้ประชากรเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 10 คน โดยใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง ได้แก่ รองนายกเทศมนตรีตำบลเวียงน้ำ จำนวน 1 คน ประธานสภาเทศบาลตำบลเวียงน้ำ จำนวน 1 คน สมาชิกสภาเทศบาลตำบลเวียงน้ำ จำนวน 1 คน นักวิชาการศึกษา จำนวน 1 คน ผู้นำชุมชน จำนวน 4 คน และผู้ปกครองนักเรียนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลเวียงน้ำ จำนวน 2 คน
  - 2.2 ระยะที่ 2 แบ่งการศึกษาออกเป็น 2 ด้าน ได้แก่
    - 2.2.1 เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลเวียงน้ำ
    - 2.2.2 เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนา การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลเวียงน้ำ
    - 2.2.3 การวิจัยระยะที่ 2 ใช้ประชากรเป็นกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้นำชุมชน ประกอบด้วย กำนัน จำนวน 1 คน ผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 4 คน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 8 คน

สมาชิกสภาเทศบาลตำบลเวียงน้ำ จำนวน 12 คน ผู้ปกครองนักเรียนศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
จำนวน 60 คน รวมทั้งสิ้น 85 คน

3. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ สถานภาพ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกสภา
เทศบาลผู้ปกครองนักเรียน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลเวียงน้ำ อำเภอเมืองมหาสารคาม
จังหวัดมหาสารคาม

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็ก
เล็กเทศบาลตำบลเวียงน้ำ อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม ใน 6 ด้าน
(มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กฯ. 2553 : 10-15) ประกอบด้วย

3.2.1 ด้านการบริหารจัดการ

3.2.2 ด้านบุคลากร

3.2.3 ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย

3.2.4 ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร

3.2.5 ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน

3.2.6 ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

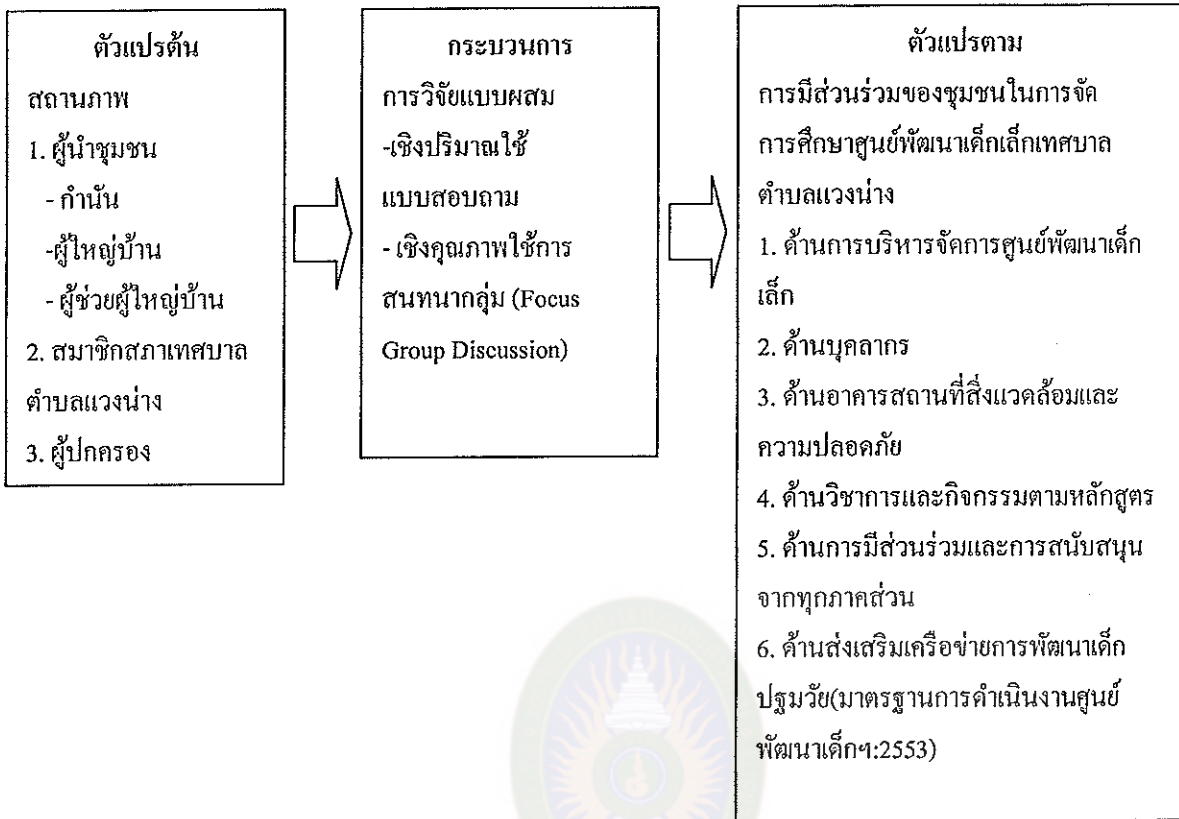
สมมติฐานการวิจัย

ระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลเวียงน้ำ
อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม อยู่ในระดับปานกลาง

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสม (Mixed Methodology) เพื่อศึกษาสภาพ และ
ระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลเวียงน้ำ
และแนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในเขตเทศบาลตำบลเวียงน้ำ ด้านการ
บริหารจัดการด้านบุคลากรด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยด้านวิชาการ
และกิจกรรมตามหลักสูตรด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วนด้านส่งเสริม
เครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดนิยามศัพท์เฉพาะไว้ดังนี้

1. การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ร่วมแสดงความคิดเห็น วางแผน สนับสนุน ช่วยเหลือ ตัดสินใจและปฏิบัติตามแผนของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกสภาเทศบาล และผู้ปกครอง เพื่อก่อให้เกิดผลดีต่อการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลเวียงน้ำ
2. ชุมชน หมายถึง บุคคล ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกสภาเทศบาลตำบลเวียงน้ำ ผู้ปกครองนักเรียนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลเวียงน้ำ
3. ผู้นำชุมชน หมายถึง กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ในเขตเทศบาลตำบลเวียงน้ำ

4. สมาชิกสภาเทศบาลตำบลเวียงน้าง หมายถึง บุคคลที่ได้รับการเลือกตั้งจากประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเวียงน้าง เพื่อเข้ามาเป็นฝ่ายนิติบัญญัติของเทศบาลตำบลเวียงน้าง

5. ผู้ปกครอง หมายถึง บิดา มารดา หรือผู้ที่บิดา มารดาไว้วางใจจนฝากบุตร-ธิดา มาอยู่ด้วยและมีอำนาจในการตัดสินใจเกี่ยวกับการศึกษาของเด็กในขณะที่เรียนอยู่ในระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลเวียงน้าง

6. ความคิดเห็นของชุมชนที่มีต่อการมีส่วนร่วม หมายถึง ความคิดเห็นต่อระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการ ด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วนด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

6.1 ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง การที่ผู้นำชุมชน สมาชิกสภาเทศบาลตำบลเวียงน้าง และผู้ปกครองนักเรียนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลเวียงน้าง มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลเวียงน้าง ร่วมกำหนดนโยบาย วางแผนการดำเนินงาน ร่วมรับรู้ปัญหาและความต้องการของชุมชนในการจัดการศึกษา และร่วมประเมินและติดตามผลการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลเวียงน้าง

6.2 ด้านบุคลากร หมายถึง การที่ผู้นำชุมชน สมาชิกสภาเทศบาลตำบลเวียงน้าง และผู้ปกครองนักเรียนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลเวียงน้าง มีส่วนร่วมในการสรรหา การให้ดำรงตำแหน่ง การปฏิบัติงาน ของครูผู้ดูแลเด็ก และบุคลากรศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลเวียงน้าง รวมทั้งร่วมกำหนดแนวทางการปฏิบัติงาน ให้บรรลุวัตถุประสงค์การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

6.3 ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย หมายถึง การที่ผู้นำชุมชน สมาชิกสภาเทศบาลตำบลเวียงน้าง และผู้ปกครองนักเรียนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลเวียงน้าง มีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้าน อาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย ร่วมจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กเล็ก รวมทั้งร่วมกำหนดมาตรการรักษาความปลอดภัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลเวียงน้าง

6.4 ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรหมายถึง การที่ผู้นำชุมชน สมาชิกสภาเทศบาลตำบลเวียงน้าง และผู้ปกครองนักเรียนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลเวียงน้าง มีส่วนร่วมในการกำกับดูแลการจัดการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย การจัดกิจกรรมต่าง ๆ รวมทั้งการส่งเสริมด้านงานวิชาการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลเวียงน้าง ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

6.5 ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน หมายถึง การที่ผู้นำชุมชน สมาชิกสภาเทศบาลตำบลเวียงน้ำ และผู้ปกครองนักเรียนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลเวียงน้ำ มีส่วนร่วมในการส่งเสริมให้ชุมชน หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในรูปแบบและวิธีการที่หลากหลาย เพื่อให้การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้

6.6 ด้านการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย หมายถึง การที่ผู้นำชุมชน สมาชิกสภาเทศบาลตำบลเวียงน้ำ และผู้ปกครองนักเรียนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลเวียงน้ำ มีส่วนร่วมในการส่งเสริม และพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ร่วมกับบุคคล ครอบครัวองค์กรชุมชนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นองค์กรเอกชนองค์กรรัฐ สถาบันการศึกษา และ สถาบันศาสนาเพื่อพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีความก้าวหน้าต่อไป

7. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กหมายถึงสถานศึกษาที่ให้การอบรมเลี้ยงดูจัดประสบการณ์และส่งเสริมพัฒนาการการเรียนรู้ให้เด็กเล็กมีความพร้อมด้านร่างกายอารมณ์-จิตใจสังคมและสติปัญญาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในที่นี้หมายถึง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลเวียงน้ำ อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผู้บริหาร บุคลากร ครู ผู้นำชุมชน สมาชิกสภาเทศบาลฯ และผู้ปกครองนักเรียนได้ทราบสภาพการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลเวียงน้ำอำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม
2. ผู้บริหาร บุคลากรครู ผู้นำชุมชน สมาชิกสภาเทศบาลฯ และผู้ปกครองนักเรียนสามารถนำข้อเสนอแนะต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไปพัฒนาและประยุกต์ใช้เป็นแนวทางการมีส่วนร่วม ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. สามารถนำผลการวิจัยครั้งนี้มาเป็นแนวทางในการพัฒนา ปรับปรุงการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลเวียงน้ำ ให้สอดคล้องกับความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้